

APROXIMACIÓ HISTÒRICA A L'HOSPITAL MILITAR DEL CARRER TALLERS DE BARCELONA

*RIBAS, Marc; GUARDIOLA, Elena; HERVÁS, Carles; i BAÑOS, Josep-E
Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida. Universitat Pompeu Fabra*

La història dels hospitals militars a Barcelona s'inicia amb l'arribada de l'exèrcit francès d'ocupació a la ciutat durant la Guerra del Francès el 1808. Les necessitats creades per l'assistència als soldats francesos originà l'ocupació de diversos establiments eclesiàstics com el del carrer Jonqueres, el de Sant Pau i el convent dels pares de Sant Vicenç de Paül. Aquest darrer estava ubicat al carrer dels Tallers; havia estat construït a principis del segle XVIII i fou el més important dels tres. L'exèrcit francès l'ocupà el 12 de febrer de 1809 per fer-ne ús per atendre els seus soldats, al ser insuficient l'Hospital de la Santa Creu, que era el centre utilitzat fins aleshores per les tropes espanyoles residents a la ciutat.

*El primer semestre d'aquell any el nombre de soldats atesos fou de més de 3.000 malalts i ferits i els òbits arribaren a 1.531 en tots els hospitals militars de Barcelona. L'ús com a hospital militar cessà l'any 1811, però l'any següent encara es va emprar amb aquesta funció. Malgrat la fi de la guerra i la marxa de l'exèrcit francès, l'edifici seguí dedicat a hospital fins el 1816 quan l'atenció sanitària es traslladà al convent de Jonqueres i els religiosos tornaren al seu convent. Encara l'any 1821, els propietaris van cedir-lo de nou per a usos sanitaris amb motiu d'una epidèmia de febre groga a la ciutat. Dos anys després, el govern encara tornà a sol·licitar l'edifici per a ús hospitalari.

Uns anys després, una Reial Ordre de febrer de 1829 va cedir l'edifici pel seu ús com a fàbrica de tabacs, encara que aquesta no començà les seves activitats fins el 1832. La seva vida en aquesta utilització fou bastant curta, doncs l'any 1843 es decidí de nou la seva utilització com a hospital militar en tancar-se el de Jonqueres pel seu estat ruïnós. L'edifici, però, no tenia les condicions idònies per ser emprat com a hospital, tot i que la seva salubritat era millor que la de l'hospital de Jonqueres. En aquells moments disposava de 680 llits dividits en 8 unitats, cadascuna a càrrec d'un metge de sanitat militar, amb sales dedicades a afeccions mèdiques i quirúrgiques i amb sales especials per a les malalties oculars, les venèries, la sarna, les veroles i altres malalties contagioses.

L'edifici seguí gairebé sense modificacions durant bona part de les tres dècades següents. A finals de 1880 i en els anys següents, però, es realitzaren diverses obres de millora que no pogueren resoldre els dèficits estructurals. No obstant això, l'hospital ja estava condemnat i l'any 1879 una Reial Ordre ja esmentava la possibilitat de la construcció d'un de nou i cinc anys després s'aprovà un projecte per a un hospital de 600 llits que no reeixí. Durant els anys següents, nombroses

declaracions de responsables militars, i fins i tot articles a la premsa, reclamaren amb insistència la construcció d'un nou hospital. Aquest no arribà fins l'any 1936 quan s'inaugurà l'Hospital de Vallcarca, poc abans de la Guerra Civil.

L'hospital de Tallers, però, encara fou utilitzat malgrat les males condicions que tenia, atenent els pacients durant els anys convulsos de la Setmana Tràgica, la dictadura de Primo de Rivera, la Segona República i la Guerra Civil. L'any 1939 fou emprat com a hospital dels abundants presoners de guerra i dels condemnats pels tribunals de repressió de l'època. Finalment s'inicià el seu enderrocament el mes de desembre de 1942. L'espai que ocupava és ara la plaça de Castella i la capella de l'antic monestir és ara la parròquia de Sant Pere Nolasc.